

ΜΕΤΡΟ – ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑ

Τα μέτρα (μετρικοί πόδες) στη νεοελληνική ποίηση είναι πέντε : ο ίαμβος, ο τροχαίος, ο ανάπαιστος, ο δάκτυλος, και ο αμφίβραχος (ή μεσοτονικός).

Α΄. ΙΑΜΒΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Το ιαμβικό μέτρο περιλαμβάνει δυο συλλαβές από τις οποίες τονίζεται η δεύτερη (υ_). Σε ιαμβικό μέτρο, π.χ. είναι γραμμένη η «Ξανθούλα» του Σολωμού:

Την εί | δα την | ξανθού | λα   υ_ υ_ υ_ υ
την εί | δα ψες | αργά,   υ_ υ_ υ_
που εμπή | κε στή | βαρκού | λα   υ_ υ_ υ_ υ
να πάει | στην ξε | νιτιά   υ_ υ_ υ_ .

(Τραγουδώντας το ρυθμικά ακούγεται κάπως έτσι: νανά – νανά – νανά)

Β΄. ΤΡΟΧΑΪΚΟ ΜΕΤΡΟ

Το τροχαϊκό μέτρο περιλαμβάνει δυο συλλαβές από τις οποίες τονίζεται η πρώτη (_υ). Σε τροχαϊκό μέτρο είναι γραμμένος και ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» του Σολωμού:

«Σε γνω | ρίζω α | πό την | κόψη   _υ, _υ, _υ, _υ
του σπα | θ|ιού την | τρομε | ρή   _υ, _υ, _υ, _
σε γνω | ρίζω α | πό την | όψη | _υ, _υ, _υ, _υ
που με | βιά με | τράει τη | γη.   _υ, _υ, _υ, _

(Τραγουδώντας το ρυθμικά ακούγεται κάπως έτσι: νάνα – νάνα – νάνα)

Γ΄. ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Το αναπαιστικό μέτρο αποτελείται από τρεις συλλαβές, από τις οποίες τονίζεται η τελευταία, ενώ οι δυο πρώτες είναι άτονες (υυ_). Σε αναπαιστικό μέτρο είναι γραμμένο το επίγραμμα του Σολωμού, « Η καταστροφή των Ψαρών» :

Στων Ψαρών | την ολό | μαυρη ρά | χη   υυ_ υυ_ υυ_ υ
περπατώ | ντας η δό | ξα μονά | χη   υυ_ υυ_ υυ_ υ
μελετά | τα λαμπρά | παλληκά | ρια   υυ_ υυ_ υυ_ υ
και στην κό | μη στεφά | νι φορεί   υυ_ υυ_ υυ_
γινωμέ | νο απο λί | γα χορτά | ρια   υυ_ υυ_ υυ_ υ
που ειχαν μεί | νει στην έ | ρημη γη.   υυ_ υυ_ υυ_

(Τραγουδώντας το ρυθμικά ακούγεται κάπως έτσι: νανανά – νανανά – νανανά)

Δ'. ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Εδώ, όπως στον ανάπαιστο, υπάρχουν επίσης τρεις συλλαβές. Αλλά τονίζεται η πρώτη, ενώ οι δυο επόμενες μένουν άτονες (_υυ). Σε δακτυλικό μέτρο είναι γραμμένα τα «Χαμένα Χρόνια» του Πολέμη:

Αχ και να γύριζαν, να 'ρχονταν πίσω	_υυ, _υυ, _υυ, _υ
τα χρόνια που έζησα πριν σ' αγα πήσω	_υυ, _υυ, _υυ, _υ
Χρόνια αμνη μόνευτα, σα να 'ταν ξένα,	_υυ, _υυ, _υυ, _υ
τα χρόνια που έζησα δίχως ε σένα...	_υυ, _υυ, _υυ, _υ

(Τραγουδώντας το ρυθμικά ακούγεται κάπως έτσι: νάνανα – νάνανα – νάνανα)

Ε'. ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ

Όταν ο πόδας περιλαμβάνει τρεις συλλαβές, από τις οποίες τονίζεται η μεσαία (υ_υ), τότε έχουμε αμφίβραχυ ή μέτρο μεσοτονικό. Τέτοιο μέτρο βρίσκουμε στο «Μια πίκρα» του Παλαμά:

Τα πρώτα μου χρόνια τ' αξέχα στα τα 'ζη σα	υ_υ, υ_υ, υ_υ, υ_υ, υ
κοντά σ' α κρογιάλι,	υ_υ, υ_υ,
στη θάλασ σα εκεί τη ρηγή και την ήμε ρη,	υ_υ, υ_υ, υ_υ, υ_υ, υ
στη θάλασ σα εκεί την πλατειά, τη μεγάλη	υ_υ, υ_υ, υ_υ, υ_υ

(Τραγουδώντας το ρυθμικά ακούγεται κάπως έτσι: νανάνα – νανάνα – νανάνα)

ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑ

Η ομοιοκαταληξία έχουμε όταν δυο ή περισσότεροι στίχοι να τελειώνουν με ομόηχες συλλαβές ή λέξεις. Φυσικά η ορθογραφία δεν παίζει κανένα ρόλο. Σημασία έχει μόνον ο ήχος.

Η ομοιοκαταληξία είναι ένα από τα στολίδια του στίχου. Οι αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν ομοιοκαταληξίες στα ποιήματά τους. Επίσης η «μοντέρνα» λεγόμενη ποίηση δε χρησιμοποιεί ομοιοκαταληξία.

ΕΙΔΗ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ

α) ζευγαρωτή : Ο πρώτος στίχος ομοιοκαταληκτεί με το δεύτερο, ο τρίτος με τον τέταρτο, ο πέμπτος με τον έκτο κτλ.

β) πλεχτή : μέσα σ' ένα τετράστιχο, ο πρώτος με τον τρίτο και ο δεύτερος με τον τέταρτο.

γ) σταυρωτή : σε τετράστιχο ο πρώτος με τον τέταρτο και ο δεύτερος με τον τρίτο.

δ) ζευγαροπλεχτή : μέσα σ' ένα εξάστιχο, ο πρώτος με το δεύτερο, ο τέταρτος με τον πέμπτο και ο τρίτος με τον έκτο.